

Kulturskole for alle skaper sosial bærekraft

Innlegg forfattet av Ingvill Dalseg, styreleder i Norsk kulturskoleråd Trøndelag

Alle kommuner har et tilbud om kulturskole. Dette er et lovpålagt tilbud, og er hjemlet i opplæringsloven. Slik vi ser det, er kulturskolen et godt verktøy for kommunene, i arbeidet med sosial bærekraft. Likevel er bare 13 prosent av barn og unge i Norge elever i en kulturskole.

Det er to utfordringer: Den første er om kommunene ser muligheten som fins i kulturskolen som verktøy i arbeidet med sosial bærekraft? Den andre er målet om å nå kulturskole for alle.

Sosial bærekraft krever tilhørighet, slik at innbyggerne er sikret like muligheter for deltakelse i lokalsamfunnet. Sosial bærekraft fører til mindre ulikhet, likestilling mellom kjønn, god utdanning, god helse og mulighet for medvirkning.

Kulturskolen gir elevene et stødig fundament for god fysisk og psykisk helse. I kulturskolen legges det vekt på aktivitet, medvirkning, aksept, samarbeid, likeverd og toleranse. Kulturell praksis gir et godt grunnlag for å kunne uttrykke seg, og bygge selvfølelse. God helse er fokus ved kulturskolene i Indre Fosen, Stjørdal og Ørland, med eksempelvis tilbud til og deltakelse for demente.

Kulturskolen bidrar til samhold og fellesskapsfølelse, opplevelse av mestring, trygghet og styrke. Gjennom kulturopplevelser trenes barn og unge i å håndtere både tanker og følelser. Kultur gir mening, aktivisering, tilhørighet og samhold.

Demokrati fremmes gjennom kulturskolen som en arena for fellesskap, et fellesskap som legger til rette for å uttrykke seg, føle egenverd og samarbeid med andre. Gjennom medborgerskap lærer barn og unge at deres stemme kan og skal bli hørt.

Kulturskolene i Orkland og Verdal er eksempler på kulturskoler som har satt fokus på medvirkning og det jobbes utstrakt i fylket for å plassere barn- og unges medvirkning i det kommunale planverket, gjennom støtte fra veiledningsprogrammet *Fremtidens kulturskole*.

Det er ikke bare god utdanning kulturskolen tilbyr. Den sikrer inkludering og rettferdighet, samt fremmer muligheten for læring for alle! Kulturopplevelse er bra for læring på alle felt, også innenfor akademiske fag. Det er kjent at musikkunnskap gir overføringsverdi i forståelse av faget matematikk.

Det er en klar intensjon om at kulturskolen skal være en inkluderende arena. Det jobbes med tilrettelegging for barn og unge med funksjonsnedsettelse, barn fra andre kulturer – ja, alle barn og unge skal kunne delta på like premisser. Kulturskolen er en arena for samspill med andre, og et sted hvor alle kan være en del av noe som er større enn seg selv.

Det fins gruppeundervisning innen visuell kunst, dans og teater, samspill innen musikktilbud og felles møtepunkt, som kulturskoledager som Trondheim kulturskole arrangerer årlig i juni. Røros kulturskole har samisk kunsthåndverk som tilbud – Duedtie. Spennende er det å merke seg at dette tilbudet benyttes av flest gutter i ungdomskolen, og at deltakerne er likt fordelt mellom elever med norske og samisk bakgrunn.

I Stortingsmelding 18 (2021) tydeliggjør regjeringen at barn- og ungdomskulturfeltet er et politisk satsningsområde på nasjonalt nivå. Målet er å gi alle barn og unge, uavhengig av bakgrunn, tilgang til kunst og kultur. Hovedbudskapet i meldingen er at alle barn og unge som ønsker det, skal få tilbud om å være med på et kunst- og kulturtilbud. Kulturskolen er et sentralt virkemiddel for å nå dette målet.

Gjennom regjeringens budsjettforlik med SV skal det tilbys tolv timer ukentlig med gratis SFO for alle førsteklassinger i Norge fra høsten 2022. Det tilsvarer en halv plass i SFO. Tid som bør fylles med kulturskoletilbud! Ved å gjøre det, kan alle barn i SFO få tilbud om kulturskole. Målet med kulturskolens deltakelse i SFO er å skape kunst og kulturopplevelser for alle barn. Dette er etter vår mening en riktig prioritering med tanke på å inkludere flere barn, og gi mulighet for å lage, oppleve og bidra til kunst og kulturopplevelser for alle.

Norsk kulturskoleråd har spilt inn til storting og regjering at kulturskolen bør få en søkbar pott med utviklingsmidler. Slike utviklingsmidler er en ordning som er prøvd ut tidligere, både i Norge, Danmark og Sverige, og som har vist seg å gi flere aktive barn i kulturskolen.

Gratis SFO gir ett godt fundament for kunst- og kulturopplevelser til landets førsteklassinger. Det er derfor grunn til å ha forventninger til kommunene – som er skoleeiere for både SFO og kulturskolen – om at de bruker anledningen for å skape gode tilbud for barn og unge.

Kulturskolen bør brukes som et verktøy i kommunene, for å arbeide med sosial bærekraft, og målet må være en kulturskole for alle.